

KAKO RAVNATI Z ROČNIMI GASILNIMI APARATI NA PRAH — „S“

Ti aparati so danes najbolj pogosti in se uporabljajo skoraj za vse vrste požarov. Po izvedbi in velikosti se razlikujejo med seboj. Iz obvestila, ki je na steni aparata lahko razberemo za kakšen aparat gre in kako z njim gasimo. Če je navedeno samo katere tipe požarov lahko gasimo, potem vedimo, da je namenjen za:

- A — požare trdnih snovi (les, papir . . .)
- B — požare vnetljivih tekočin (bencin, olje . . .)
- C — požare plinov
- D — požare trdnih snovi, ki reagirajo na vodo (natrij, kalij, aluminijev prah ipd.)
- E — požare električnih naprav (centrale, računalnike . . .)

Aparati „S“ imajo v svoji posodi gasilni prašek in jeklenko s CO₂ plinom, ki potiska prašek na prostost, če smo ga aktivirali.

Čeprav so ti aparati izredno učinkoviti zahtevajo redno servisiranje. To je potrebno storiti po zakonu vsakih 6 mesecev. V kolikor tega ne izvajamo lahko ob aktiviranju nastane eksplozija aparata. Ravno tako mora biti vsake 5 let poskrbljeno za atest jeklenke za CO₂. Servisiranje izvajajo pooblašene osebe, ki izdelajo ustreznimi izpit pri RSNZ in nihče drug. Gasilci izvajamo samo preventivne akcije.

Aparat aktiviramo na ta način, da izvlečemo varnostno sponko (10), ročnik (3) usmerimo v ogenj, z drugo roko pa pritisnemo na ročico (7). Če imamo na ročniku (3) zaporo tudi to sistemo in usmerimo prah na najbližje mesto požara in gasimo. Pri gašenju upoštevamo nekaj navodil na slikovnem prikazu.

Stane ISTENIČ

Rešimo partizansko bolnišnico Franjo!

V divji naravni lepoti soteske Pasice pri Novakih nad Cerknim dobrih 45 let stoji prgišče barak in priča o trpljenju in veličini boja za svobodo in predvsem o globoko človekoljubnih naporih partizanskih zdravnikov in vseh, ki so skrbeli za ranjene in bolne borce partizane.

Zaradi svojega velikega zgodovinskega spominskega pomena je že zdavnaj postala nadvse privlačna točka za vse, ki želijo odkrivati tiste izjemne znamenitosti sodobnega sveta, ki v svojem zgodovinskem pričevanju ohranjajo bogato vsebino in pretresljiv čustveni naboj. V „Franji“ ne najdemo le Slovenci, temveč tudi drugi Jugoslovani in vsi svobodoljubni narodi sveta živ stik s plemenito humanistično idejo. V „Franji“ se je poleg naših borcev zdravilo še nad osemdeset predstavnikov mnogih drugih narodov, tako zlasti Italijani, Francozi, Rusi, Poljaki, Američani . . . Obiskovalci iz domaovine, sosednjih držav, pa tudi iz daljnih dežel že skoraj pol stoletja prihajajo v „Franjo“ in že pred leti je bilo preseženo število milijon obiskovalcev.

V noči s 7. na 8. januarja 1989 je „Franjo“ zadela huda naravna nesreča. Ogromen kamnit plaz je porušil nekaj barak in predvsem zasul vse čudovite dohode v bolnišnico, slapove in mostove. Ranjena narava še vedno preti in grozi, da bodo uničene tudi ostale barake. Da bi odvrnili to nevarnost in da bi lahko znova pridobili čimbolj pristno prvotno naravno okolje, bodo potrebna večja denarna sredstva. Računamo na vse slovensko solidarno pomoč, ker smo prepričani, da ste tudi Vi mnenja, da moramo ta izjemni spomenik, ki spada med posebne svetovne znamenitosti, s skupnimi močmi rešiti propada, ki mu grozi.

Prispevajmo v sklad Mestnega muzeja Idrija za sanacijo PARTIZANSKE BOLNIŠNICE „FRANJA“.

št. računa: 52020-743-1146
MESTNI MUZEJ IDRJA

VIDEO STUDIO FILIP

bo od 21. 2. 1989 dalje izposojal video kasete in jih presnemaval v prostorih gostilne PRIMORJE na Medvedovi 18 (lokacija — pri otroškem kinu MOJKA).

Na razpolago so kakovostni posnetki filmov najrazličnejšega žanra in datuma.

VSE INFORMACIJE DOBITE PO TELEFONU NA ŠTEVILKO 315-308.

Vabljeni!

OBVESTILO

Krajevna skupnost Zg. Šiška, vabi k sodelovanju vse tiste, ki bi radi raznašali naše glasilo JAVNA TRIBUNA.

Interesenti naj se zgledajo v prostorih KS, Vodnikova 141, oz. na telefonsko številko 555 361.

OBVESTILO

OBVEŠČAMO VAS, DA JE ODVETNICA TATJANA JAMNIK ODPRLA ODVETNIŠKO PISARNO NA CELOVŠKI C. 28/a, (tel. 321 460).

Uradne ure: torek, četrtek od 15.30 do 18.30.

IZ OTROŠTVA V VOJAŠKE POKLICE

JE SAMO KORAK ... uspeh na razpisu

Vojaške akademije

Sistem vojaških šol obsega na visokošolski stopnji pet vojaških akademij:

- tehnično vojaško akademijo kopenske vojske v Zagrebu,
- letalsko vojaško akademijo v Zadru,
- vojaško akademijo vojnega letalstva in protiletalske obrambe v Rajlovcu pri Sarajevu,
- vojaško akademijo kopenske vojske v Beogradu,
- mornariško vojaško akademijo v Splitu.

Učenci šol srednjega usmerjenega izobraževanja, ki se opredelijo za študij na eni od vojaških akademij, odidejo tako po končani srednji šoli na študij v vojaške akademije. Čas študija na vojaških akademijah se jim prizna kot izpolnjena obveznost služenja vojaškega roka.

Slušaletji vojaških akademij imajo ves čas študija status gojence vojaške akademije, kar pomeni, da v vojaški akademiji nosijo uniformo ustrezne zvrsti, rodu ali službe.

Pogoji za sprejem v vojaške akademije

Vojaški poklici, ki jih združuje pojem oficirja, po naravi opravil in nalog ter po stopnji zahtevnosti spadajo med zahtevnejše poklice. To je v najširšem pomenu poklicno delo v obrambnih pripravah družbe, v ožjem pomenu pa dejavnost aktivnih vojaških starešin v naših oboroženih silah. Prvi in glavni pogoj za vpis na vojaške akademije je motivacija za vojaške poklice, želja po delu z mladimi ter želja po upravljanju z najmodernejšo vojaško tehniko. Zaradi zahtevnosti vojaškega poklicnega področja so tudi pogoji za vpis na vojaške akademije zahtevnejši od sicer veljavnih pogojev za vpis na visokošolski študij. Za vpis na vojaške akademije lahko kandidirajo moški državljani SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da so zdravi in sposobni za službo v JLA,
- da niso starejši od 21 let,
- da niso sodno kaznovani oziroma v kazenskem postopku,
- da so samski,
- da imajo najmanj dober učni uspeh v šoli srednjega usmerjenega izobraževanja.

Kandidati za vpis na vojaške akademije opravljajo sprejemni izpit iz matematike, katerega program je po zahtevnosti na ravni učnega programa matematike za V. stopnjo zahtevnosti šole srednjega usmerjenega izobraževanja.

Gojenci vojaških akademij v okviru študija poslušajo predavanja iz treh osnovnih skupin študijskih predmetov.

Skupina predmetov splošne izobrazbe, v katero spadajo naslednji predmeti:

- marksistična filozofija
- splošna sociologija
- politična ekonomija in ekonomija SFRJ
- družbenopolitični sistem SFRJ
- vojaška andragogika
- vojna psihologija
- tuji jezik
- matematika
- fizika s temelji strojništva in elektrotehnike,
- tehnično risanje z načrtno geometrijo

Skupina predmetov splošne vojaške izobrazbe:

- splošni vojaški pouk
- temelji vojnega prava
- vožnja motornih vozil
- temelji strategije oboroženega boja
- splošna taktika
- telesna vzgoja
- vojaška zgodovina
- vojaška topografija
- temelji upravljanja in poveljevanja
- metodika urjenja vojakov in enot svoje zvrsti, rodu, službe
- strojevo urjenje in pouk v streljanju.

Tretja skupina vojaških strokovnih predmetov je specifična za posamične vojaške akademije.

Značilnosti študija na vojaških akademijah:

Vojaška akademija kopenske vojske

V tej visokošolski vojaški ustanovi traja študij štiri leta oziroma osem semestrov. Prvi dve leti sta namenjeni študiju predmetov, ki so skupni in enaki za vse študijske smeri, v tretjem in četrtem letniku pa študij poteka na eni izmed naslednjih smeri:

- pehota
- artilerija
- oklepno-mehanizirane enote
- inženirstvo
- zveze
- atomsko-biološko-kemična obramba
- intendantska služba
- finančna služba in
- geodetska služba.

Za pehotno smer je študij organiziran v Centru vojaških šol kopenske vojske v Sarajevu, kjer se gojenci usposobijo za dolžnosti komandirjev pehotnih vodov oziroma čet.

Študij artilerijske smeri se izvaja v Artilerijskem šolskem centru v Zadru. Gojenci te smeri se usposobijo za namestnika komandirja, komandirja baterije v artileriji ali za dolžnost komandirja artilerijskega voda. Tovrstni študij torej obsega pridobivanje znanja in spretnosti za poveljevanje artilerijskim enotam.

Oficirji — komandirji oklepno-mehaniziranih enot nadaljujejo po drugem letniku študij v šolskem centru oklepno mehaniziranih enot „Petar Drapšin“ v Banja Luki. Cilj študija na tej smeri je usposabljanje gojencev za poveljniške dolžnosti v tankovskih in mehaniziranih enotah.

Študijska smer inženirja se izvaja v Karlovcu v inženirskem šolskem centru „Narodni heroj Bogdan Oreščenin“. Tu gojenci pridobijo znanje potrebno za poveljevanje in vodenje inženirskih vodov in čet pri izgradnji ovir, maskiranja, minskih polj, pontonskih mostov.

Smer za zveze je študijska smer Vojaške akademije kopenske vojske, ki se kot nadaljevalni študij te akademije izvaja v šolskem centru zvez v Beogradu. Gojenci te smeri se usposobijo za poveljevanje in vodenje vodov in čet za vzdrževanje zvez v naši armadi. Poleg temeljitega seznanjanja s sodobnimi sredstvi za zveze opravijo gojenci v okviru študija tudi izpit za radiografiste in teleprinteriste.

Gojenci, ki se odločijo za študij na smeri atomsko-biološko-kemična obramba, odidejo po končanem tretjem letniku v Kruševac, kjer nadaljujejo študij v šolskem centru atomsko-biološko-kemične obrambe. Tam se usposobijo za vodenje in poveljevanje enot atomsko-biološko-kemične obrambe ter za pravilno uporabo in vzdrževanje zaščitnih sredstev ABKO.

Za študijsko smer intendantske službe se študij izvaja v Sarajevu, v Centru vojaških šol kopenske vojske. Gojenci te smeri se v okviru študija seznanjajo z načeli organizacije dela, tehnologijo proizvodnje, z načeli ekonomike poslovanja ter s planiranjem preskrbe enot s hrano, vodo, oblačili, obutvijo, gorivi, strelivi.

Finančna smer Vojaške akademije kopenske vojske je namenjena usposabljanju oficirjev-referentov finančne službe v računovodskih in knjigovodskih centrih JLA. Gojenci se usposobijo za organiziranje dela finančnih služb, vodenje knjig, analitično-finančno delo pd.

Študij na smeri geodetska služba se prav tako nadaljuje v Beogradu. Gojenci si v okviru študija pridobijo teoretično in praktično znanje na področju vojaške geodezije, kartografije, procesov izdelave in razmnoževanja zemljevidov ter o metodah in merilih za oceno kakovosti tovrstnih opravil in možnostih uporabe geodetskih, fotogrametrijskih in kartografskih instrumentov.

Vojaško-tehniška akademija kopenske vojske

V tej akademiji, ki je v sestavi Tehniškega šolskega centra kopenske vojske „General armade Ivan Gošnjak“ v Zagrebu, se šolajo diplomirani vojaški inženirji za tehnično in prometno službo kopenske vojske. Študij traja pet let ali deset semestrov. Prvi dve leti poteka študij predmetov, ki so predvsem družboslovni, naravoslovno-matematični in ideološko politični, zadnjih šest semestrov pa je težišče na vojaškotehniških in vojaškostrokovnih predmetih.

Po drugem letniku študija se lahko gojenci vojaškotehniške akademije v skladu s svojimi interesi ter potrebami JLA opredelijo za študij na eni izmed devetih smeri:

- oborožitev s podsmerno klasične oborožitve
- streliva in minsko-eksplozivna sredstva
- motortehnika s podsmerni: motorji, motorna vozila in inženirski stroji
- raketa tehnika s podsmerno: za rakete sisteme in vodene rakete
- elektronika z dvema podsmernima: telekomunikacije in radarsko-računalniška
- elektroenergetska smer
- računalniška smer s podsmernima: programska podpora in tehniška podpora
- kemično-tehniška smer, podsmerni za obratovanje in zaščito
- prometna smer

Diplomanti Vojaškotehniške akademije se usposobijo za poklic diplomiranega vojaškega inženirja — oficirja ustrezne smeri in so usposobljeni za opravljanje dolžnosti komandirjev v enotah tehnične in prometne službe naših oboroženih sil.

V Zagrebu je poleg Vojaškotehniške akademije tudi vojaškotehniška fakulteta, ki pa je namenjena šolanju visoko izobraženih tehniških kadrov za vojaško industrijo. Diplomanti si po končani prvi ali drugi stopnji študija pridobijo naziv inženirja ali diplomiranega inženirja ustrezne smeri ter se zaposlijo v vojaški industriji kot civilne osebe v JLA.

Letalska vojaška akademija

Letalska vojaška akademija v Zemunik pri Zadru usposablja gojence za pilote vojaških letal in helikopterjev.

Kandidati za študij na tej akademiji je treba opozoriti, da so zdravstveni pogoji za opravljanje poklica vojaškega pilota zahtevnejši od pogojev za opravljanje ostalih vojaških poklicev.

Študij traja štiri leta, gojenci pa se usposobijo za letenje na vojaških dovoznih oz. nadzvočnih letalih in helikopterjih ter njihovo varno uporabo pri opravljanju bojnih nalog. Posebna pomena je tudi pridobivanje lastnosti, ki so nujne v tem poklicu in sicer: iniciativnost, odločnost, disciplina, vzdržljivost, motiviranost, tovarništvo in druge lastnosti.

Vojaška akademija vojnega letalstva in protiletalske obrambe

Oficirji, diplomirani vojaški inženirji v protiletalski obrambi in letalsko-tehniški službi oboroženih sil se šolajo na Vojaški akademiji vojnega letalstva in protiletalske obrambe v Rajlovcu pri Sarajevu.

Študij je razdeljen na tri glavne smeri:

— smer protiletalske obrambe s podsmernima za naloge v artilerijsko-raketnih enotah protiletalske obrambe in enotah za zračno opazovanje in javljanje. V podsmerni artilerijsko-raketne enote protiletalske obrambe se gojenci usposobljajo za opravljanje z različnimi raketnimi sistemi (lahki, srednji, premlčni, stacionarni). V drugi podsmerni zračno opazovanje in javljanje se gojenci usposablajo za opravljanje in uporabo radarjev, računalnikov in druge opreme v enotah za zračno opazovanje in javljanje. Študij na tej smeri traja štiri leta;

— druga, letalskotehnična smer, usposablja gojence, za bodoče oficirje, diplomirane vojaške inženirje za delo na dveh osnovnih področjih: konstrukcije plovil, letalski motorji, letalska oborožitev in oprema, telekomunikacije. Šolanje traja pet let.

— Na tretji smeri za zveze se gojenci usposobijo za opravljanje dolžnosti v enotah zvez vojnega letalstva in protiletalske obrambe. Šolanje traja štiri leta.

V skladu s kadrovskimi potrebami se v Vojaški akademiji vojnega letalstva in protiletalske obrambe občasno izvaja tudi študij na splošni smeri, ki traja prav tako štiri leta.

Mornariška vojaška akademija

Mornariška vojaška akademija v Splitu je v sestavi Mornariškega šolskega centra, kjer je poleg Mornariške tehnične srednje vojaške šole še Mornariška šola za rezervne oficirje in Poveljniško-štabna akademija vojne mornarice.

V tej visokošolski ustanovi JLA se šola oficirski kader za zvezno mornarico na dveh smereh in usmeritvah.

Študijski smeri sta razdeljeni na sedem podsmerni in sicer:

- pomorska smer na:
  - artilerijsko-raketno
  - torpedno-protipodmorniško
  - minsko
  - za zveze in opazovanje
  - navigacijsko-hidrografska
- tehniška smer pa je razdeljena na:
  - ladijsko-strojno
  - elektronsko
  - električno
  - minsko-protiminsko

Študij na pomorski smeri traja osem semestrov (štiri leta), na tehniški pa deset semestrov (pet let). Poklici za katere se usposablja na tej akademiji, so združeni pod pojmom mornariškega oficirja naslednjih podsmerni:

- artilerijsko-raketne
- torpedno-protipodmorniške, minske
- za zveze in opazovanje
- za navigacijo in hidrografijo
- ladijsko-strojne
- elektronske
- električne
- minsko-protiminske.

Mornariški oficirji tehniške smeri si pridobijo po končanem študiju tudi naziv diplomiranega vojaškega inženirja ustrezne smeri.

SEKRETARIAT ZA LO

NARODOPISNO POPOTOVANJE

59. Šentvid: Prispevki za Prešernov spomenik

Veliko je dogodkov, ki so šentviško čitalnico, matično organizacijo vseh tamkajšnjih društev, proslavili v širšem slovenskem prostoru. Vendar je ta, o katerem bo danes tekla beseda, še posebno znamenit.

Zgodilo se je v letu 1905. V marsikaterem slovenskem kraju se ljudje še niti podpisati niso znali, Blaž Potočnikov čitalnica v Šentvidu nad Ljubljano pa je štela 106 članov, imela 14 odborniških sestankov, organizirala tri veselice ter dva izleta z zastavo.

Prvo nedeljo v maju je imel čitalniški odbor že sedmo redno sejo. Predsednik Andrej Kregar, mizarški mojster iz Vižmarji, jo je sklical z namenom, da se pogovorijo o bodoči veselici. Bližali so se namreč tedni, ko so tedanja društva ponavadi prirejala zabavna srečanja s petjem, godbo, šaljivimi igrami in dramskimi prizori. Tudi tokrat je imel Kregar v mislih take vrste prireditve, katere izkupiček bi nekoliko zapolnil vedno lačno čitalniško blagajno.

Takoj po pozdravnem govoru predsednika Kregarja se je, k besedi oglašil blagajnik Blaž Potočnikove čitalnice Anton Belec, sicer tudi šentviški župan. Povedal je,

da so se pretekli teden nanj obrnili tukajšnji dijaki z željo, da bi v Šentvidu priredili veselico v korist spomenika dr. Franceta Prešerna. Zato prosijo čitalnico naj prevzame organizacijo prireditve v ta namen.

Seveda so bili vsi odborniki takoj pripravljani sprejeti ponujeni predlog. Belec je še svetoval, naj bi k sodelovanju povabili vsa šentviška društva, ki jih je bilo takrat v tem kraju kar nekaj. Prisotni dijaki, gimnazijec Počivalnik, pa je predlagal naj bi polovico dohodkov dali za Prešernov spomenik, drugo polovico pa v dijaško blagajno. Tudi to so odborniki Kregar, Rus, Widmajer, Nučič, Merhar in Belec soglasno potrdili, čeprav s to prireditvijo čitalnica denarno torej ne bi pridobila ničesar.

Medtem ko so v prihodnjem tednu v Šentvidu stekle priprave na Prešernovo slavnost, se v Ljubljani stvari kar niso mogle premakniti z mrtve točke. Prve prispevke za Prešernov spomenik so namreč pričeli zbirati že leta 1899, a do uresničitve zamisli še vedno ni prišlo. Maja 1905 so sicer že imeli izdelan osnutek, vendar še ni bilo znano, kje bo spomenil stal. Izdelovalec kamnitega spodnjega dela, arhitekt Fabiani (pravkar je v Cankarjevemu domu razstava o njegovem delu — tudi o tem spomeniku) je predlagal Marijin trg pred franciškanske cerkvi, kipar Zajec se je s tem strinjal, nad to lokacijo pa je bil navdušen tudi župan Hribar. Vsi pa niso bili tega mnenja. Po njihovem naj bi spomenik stal v parku Zvezda, kjer bi bolje prišel do ljubljane. Nastala je javna polemika, tako da je nek odbornik predlagal, naj bi pesnikov spomenil naložili na velik voz ter ga vozili po mestu. Le tako naj bi bilo vsem ustrezno.

Vendar se vrli šentviški čitalničarji niso menili za ljubljanske zdrahe. V teku štirinajstih dni so pripravili vse potrebno za prireditev kot so bili vajeni že v preteklosti, kajti čitalnica se je že bližala svoji štiridesletnici. Podpredsednik Rus, šentviški organist, je bil zadolžen za pevski program, povabili so tamburaški klub Vzajemnega in podpornega društva, igralci pa so se pripravljali na igro. Tako je v soboto, 20. maja, „Slovenec“ že prinesel vestičko o bližajoči prireditvi, katere osrednja točka je bila igra „Deseti brat“.

Potem so dali tiskati vabila pri ljubljanski tvrčki Inglič nakar so jih čitalniški poverjeniki razdelili po Šentvidu in okoliških vaseh — Podgori, Vižmarjih, Gunc-ljah, Stanežičah, Dvoru, Mednu, Poržanju, Podutiku, Glinici, Dolnicah, Dravljah in Poljanah. Dan pred veselico sta oba tedanja dnevnika „Slovenec“ in „Slovenski

narod“, prinesla obvestilo o tej čitalniški prireditvi ter poudarila, da gre za slavo v korist Prešernovega spomenika.

Tako so se v nedeljo, 2. junija popoldne, malo pred tretjo uro začeli zbirati ljudje v spodnjem delu Šentvida, kjer je domovala Cebavova dvorana (na tem mestu je danes Helidonovo studio). Najprej je bila veselica na prostem, ki so jo poživilo pevci, zvoki tamburice ter razne šaljive igre. Ob petih pa so se ljudje nagnetli v dvorano. Tudi tu je slavo pričel Rusov pevski zbor, nakar je sledila prijubljena narodna igra o Desetem bratu. Kot že pri mnogih prireditvah, ki jih je vse od leta 1866 prirejela šentviška čitalnica, pozneje poimenovana po svojem ustanovitelju, Blažu Potočniku, je tudi tokrat občinstvo zadovoljno zapuščalo dvorano.

Dva meseca kasneje je bila v Ljubljani podobna veselica v korist Prešernovega spomenika. Jeseni leta 1905 pa so spomenik končno tudi postavili na Marijin trg pri današnjem Tromostovju.

Ni nam znano kakšen je bil izkupiček šentviške prireditve v korist Prešernovega spomenika, kajti čitalnica ga je v celoti prepustila dijakom, ti pa niso zapustili nikakršnega poročila o tem. Pa tudi, če bi znesek zadostoval za nakup enega samega kamenčka, s tem ne bi zmanjšal zaslug šentviške čitalnice, njenih stošestih članov, prizadevnih dijakov, ter preprostih delavcev in kmetov iz Šentvida in okolice, ki so se prireditve udeležili. Hvaležni smo jim lahko, da Prešernov spomin, ne samo v njegovih delih, pač pa tudi v kamenju in bronu še vedno živi med nami.

Andrej MRAK